

WYBRANE ZAGADNIENIA Z HISTORII LITERATURY POLSKIEJ I POWSZECHNEJ OKRESU 1864-1918

II rok, licencjat

Lista lektur do egzaminu

Literatura polska okresu realizmu i naturalizmu

1. Wystąpienia programowe pozytywistów:

- A. Świętochowski, *My i wy*;
- P. Chmielowski, *Czy nauka może szkodzić twórczości; Niemoralność w literaturze; Utylitaryzm w literaturze*;
- E. Orzeszkowa, *Listy o literaturze: Wiek XIX i tegocześni poeci; Kilka uwag nad powieścią*;
- F. Bogacki, *Tło powieści wobec tła życia*

(w:) J. Kulczycka-Saloni, *Programy i dyskusje okresu pozytywizmu*, Wrocław 1985, BN.

2. **Asnyk Adam**, *Wiersze wybrane*. Wybór i wstęp J. Z. Jakubowski, Warszawa 1973.

3. **Dygański Adolf**, *Dzieła wybrane*, t. 1-5, Warszawa 1954 (*Zajac; Beldonek; Wilk, psy i ludzie*)

4. **Konopnicka Maria**, *Wybór poezji oraz Wybór nowel* (np. *Dym; Nasza szkapca; Mendel Gdański; Miłosierdzie gminy*)

5. **Orzeszkowa Eliza**, *Marta; Dziurdziowie; Nad Niemnem; Cham; Wybór opowiadań* (np. *Obrazek z lat głodowych; Dobra pani; Tadeusz; A...B...C...; Gloria victis*)

6. **Prus Bolesław**, *Wybór nowel* (np. *Antek; Katarynka; Kamizelka; Cienie; Z legend dawnego Egiptu*); *Placówka; Lalka; Emacypantki; Faraon; Kroniki*. Wybór, t. 1-2. Wybór, wstęp i przypisy S. Fita, Warszawa 1987.

7. **Sienkiewicz Henryk**, *Wybór nowel* (np. *Janko Muzykant; Latarnik; Sachem; Jamiol; Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela; Organista z Ponikły*); *Trylogia; Bez dogmatu, Rodzina Połanieckich, Quo vadis*

8. **Sygietyński Antoni**, *Na skałach Calvados; Wybór nowel* (np. *Aktorka; Skalotocz-palczak*)

9. **Witkiewicz Stanisław**, *Na przełęcz; Przedmowa do 1 i 3 wydania Sztuki i krytyki u nas*

10. **Zapolska Gabriela**, *Menażeria ludzka; Kaśka Kariatyda; Moralność pani Dulskiej*

Literatura okresu Młodej Polski

1. Wystąpienia programowe modernistów:

- Jan Żagiel [Z. Przesmycki], *Harmonie i dysonanse*;

- W. Nałkowski, *Forpocząty ewolucji psychicznej i troglodyci*;
  - Quasimodo [A. Górski], *Młoda Polska*;
  - S. Przybyszewski, *Confiteor*;
  - I. Matuszewski, *Sztuka i społeczeństwo* (w:) M. Podraza-Kwiatkowska, *Programy i dyskusje literackie okresu Młodej Polski*, Wrocław 1977, BN.
2. **Berent Wacław**, *Próchno*
  3. **Boy-Żeleński Tadeusz**, *Znasz-li ten kraj; Słówka*
  4. **Kasprowicz Jan**, *Wybór poezji* (w tym *Hymny*)
  5. **Kisielewski Jan August**, *W sieci*
  6. **Miciński Tadeusz**, *W mroku gwiazd* (wybór poezji)
  7. **Stanisław Przybyszewski**, *Wybór pism* (*Confiteor; Złote runo; O dramacie i scenie*)
  8. **Reymont Władysław Stanisław**, *Komediantka; Chłopi; Ziemia obiecana*
  9. **Tetmajer Kazimierz**, *Wybór poezji; Na Skalnym Podhalu*
  10. **Wyspiański Stanisław**, *Wesele; Wyzwolenie; Klątwa*
  11. **Żeromski Stefan**, *Wybór opowiadań* (*Rozdziobią nas kruki i wrony...; Zmierzch; Zapomnienie; Siłaczka; O żołnierzu tułaczku; Ludzie bezdomni; Wierna rzeka; Popioły*)
  12. *Antologia liryki Młodej Polski*. Wstęp, wybór i opracowanie I. Sikora, Wrocław 1990.

Podstawowe opracowania do literatury pozytywizmu i Młodej Polski:

- H. Markiewicz, *Pozytywizm*
Obraz Literatury Polskiej, seria IV: Literatura polska w okresie realizmu i naturalizmu
- J. Bachórz, *Pozytywizm* (podręcznik dla szkół ponadpodstawowych)
- G. Borkowska, *Pozytywiści i inni*
- J. Tomkowski, *Mój pozytywizm*
Słownik Literatury Polskiej XIX wieku
- A. Hutnikiewicz, *Młoda Polska*
Obraz Literatury Polskiej, seria V: Literatura okresu Młodej Polski

A. Makowiecki, *Młoda Polska*

A. Makowiecki, *Literatura Młodej Polski* (podręcznik dla kl. III szkoły średniej)

J. Kulczycka Saloni, I. Maciejewska i in., *Młoda Polska*

Słownik Literatury Polskiej XX wieku

Literatura powszechna 2 połowy XIX wieku

1. **Charles Baudelaire**, *Kwiaty zła* (1857)
2. **Gustaw Flaubert**, *Pani Bovary* (1857)
3. **Emil Zola**, *Germinal* (1885)
4. **Guy de Maupassant**, *Wybór nowel* (m. in. *Baryleczka*, *Naszyjnik*, *Pchła*, *Idylla*)
5. **Henryk Ibsen**, *Dzika kaczka* (1884)
6. **August Strindberg**, *Panna Julia* (1888)
7. **Maurycy Maeterlinck**, *Ślepcy* (1890)
8. **Fiodor Dostojewski**, *Zrodnia i kara* (1866)
9. **Lew Tolstoj**, *Anna Karenina* (1877)
10. **Antoni Czechow**, *Trzy siostry* (1901)
11. **Oscar Wilde**, *Portret Doriana Graya* (1891)
12. **Joseph Conrad**, *Lord Jim* (1900)
13. **George B. Shaw**, *Pigmalion* (1912)
14. **Tomasz Mann**, *Buddenbrokowie* (1901)

Podstawowe opracowanie:

Dzieje Literatur Europejskich

ZAGADNIENIA DO EGZAMINU Z HISTORII LITERATURY POLSKIEJ I POWSZECHNEJ OKRESU 1864 - 1918

II rok, licencjat

1. Pozytywizm - znaczenie i zakres pojęcia.
2. Wystąpienia programowe polskich pozytywistów.
3. Powieść tendencyjna - jej cechy strukturalne (wyjaśnić na podstawie wybranych przykładów).
4. Wyjaśnij pojęcia: emancypacja, asymilacja, praca organiczna, scjentyzm, utylitaryzm.
5. Powieść historyczna doby pozytywizmu.
6. Powstanie styczniowe w literaturze drugiej połowy XIX w.
7. Znaczenie pojęcia "bovaryzm" na podstawie powieści G. Flauberta.

8. Problem kryzysu rodziny w powieści polskiej i europejskiej.
9. Realizm psychologiczny w dramacie europejskim.
10. Realizm psychologiczny w powieści europejskiej.
11. Pojęcie „mowy ezopowej” - wyjaśnij na wybranych przykładach z literatury polskiej.
12. Problem mniejszości narodowych w literaturze okresu realizmu.
13. Nowelistyka B. Prusa.
14. Wyjaśnij pojęcie „powieść - epos” w odniesieniu do *Nad Niemnem* E. Orzeszkowej.
15. Jak rozumiesz określenie: *Lalka*, jako „powieść pogranicza” ?
16. Bohater dziecięcy w literaturze pozytywizmu.
17. Wyznaczniki światopoglądu naturalistycznego.
18. Koncepcja „powieści eksperymentalnej” E. Zoli.
19. Naturalizm w dramacie europejskim.
20. Naturalizm w dramacie polskim.
21. Dramat symboliczny przełomu wieków w literaturze powszechnej.
22. Dramat symboliczny przełomu wieków w literaturze polskiej.
23. Postać dekadenta i zjawisko dekadentyzmu w literaturze polskiej i powszechnej.
24. Wystąpienia programowe czołowych przedstawicieli Młodej Polski.
25. Zjawisko cyganerii artystycznej - wyjaśnij na konkretnych przykładach.
26. Pojęcie „ludomanii” - wyjaśnij na konkretnych przykładach.
27. Impresjonizm w poezji i prozie młodopolskiej.
28. Ekspresjonizm w poezji i prozie młodopolskiej.
29. Symbolizm w poezji modernistycznej.
30. Motyw Tatr i zjawisko regionalizmu w literaturze modernistycznej.
31. Polska powieść modernistyczna - cechy strukturalne, przykłady.
32. Młodopolski model literatury zaangażowanej - wyjaśnij, przykłady.
33. S. Wyspiański wobec spuścizny romantyzmu.
34. Powieść historyczna okresu Młodej Polski.
35. Antagonizm artysty i filistra w literaturze modernistycznej.
36. Młodopolski model literatury autonomicznej - wyjaśnij, przykłady.
37. Humor G. B Shaw’a.
38. Estetyzm w twórczości O. Wilde’a.
39. Symbolizm w prozie Młodej Polski.
40. Wyjaśnij pojęcia: spleen, Weltschmerz, nirwana, „naga dusza”.
41. Rola i funkcje kreacji kobiecych w literaturze pozytywizmu i Młodej Polski.
42. Pozytywistyczny a młodopolski obraz chłopca.
43. Rok 1863 w oczach pozytywistów i młodopolan .
44. Funkcje mitów narodowych w *Weselu* S. Wyspiańskiego.
45. Poetki Młodej Polski.
46. Zakres kompetencji narratora i sposoby ukształtowania narracji w prozie pozytywizmu i Młodej Polski.
47. Powieść polifoniczna i typ bohatera F. Dostojewskiego.
48. Funkcje historii w powieści pozytywistycznej i młodopolskiej.
49. Nowelistyka H. Sienkiewicza.
50. Kreacja postaci literackiej w literaturze tendencyjnej, realistycznej i modernistycznej - porównaj.